

ახალგაზრდა პროლეტარებო ყველა ქვეყანაში შეერთდით!

რედაქცია.
ქუთაისი, განათლების სა-
ხალხო კომისარიატი,
„მოწაფის ხმა“
ყოველკვირად საგანგებო მასალა უნ-
და გამოგზავნის აღმასრულებელი რე-
დაქციის სახელით.

პერიოდი
30
ნომერი
1924 წ.

დასაბეჭდად გამოგზავნილი მასა-
ლები უნდა იყოს დაწერილი გარ-
კვეთი, ცალკეურად, ავტორის
ხელის მოწმად და სკოლის აღ-
ნიშვნით.
განცხადებები დაიბეჭდება რედაქ-
ციისთან მოლაპარაკებით.

უფასო 3 კაპ.

ჩვენი საერთაშორისო მდგომარეობა.

მეორე წერილი.

მთელი მსოფლიო უნდა გადაიჭყეტ ერთ მთლიან სამეურნეო ორგანიზაციად.

გასულ კვირის საუბარში ჩვენ აღვნიშ-
ნეთ, რომ ის დრო, როდესაც დამოუკი-
დებელი, ერთეული სახელმწიფოები არ-
სებობდა, ისტორიის ჩაბარდა, განსა-
კუთრებით 1914—1918 წლების იმპე-
რიალისტური ომის შემდეგ წარმოუდგე-
ნელი ასეთი სახელმწიფოების არსებო-
ბა. არსებობს მხოლოდ დიდ სახელმწი-
ფოთა ჯგუფები, სახელდობრ: საფრან-
გეთის, ინგლისის, ამერიკის და იაპონი-
ის სახელმწიფოთა ჯგუფები. ამას უნ-
და მიუმატოთ ს. ს. ს. რ. საბჭოთა სა-
ხელმწიფოების ჯგუფი.

დღევანდელ საუბარში ჩვენ უნდა უბა-
სუბთო შემდეგ კითხვებზე: არის თუ
არა მთელი მსოფლიოს ასეთი სახელმწი-
ფოების დაყოფა სასურველი რაიმე მო-
საზრებით, არის თუ არა დიდ სახელმ-
წიფოთა ჯგუფთა შორის ხელსაყრელი ასე-
თი შეჯგუფება? ხომ არ ატარებს თავის
წიაღში ისეთ ფაქტორს, რომელიც მას
რაიმე ცვლილებას უქადის?

ამ კითხვებზე რომ უპასუხოთ, საჭი-
რია გაიყოს ერთი გვერდის სახელმწიფო-
ების მდგომარეობა ამ 50—70 წლის წი-
ნით.

დამოუკიდებელ სახელმწიფოთა რიცხ-
ვი მარტო ევროპაში აუარსებელი იყო.
თანამედროვე გერმანია შესდგებოდა
ორმოც დამოუკიდებელ წვირელ სახელ-
მწიფოსაგან. ასეთივე მდგომარეობა იყო
ამერიკაშიც. ჩრდილოეთ ამერიკის შე-
ერთებული შტატები ოცდაათი სახელ-
მწიფოსგან შედგებოდა. ასე იყო იტა-
ლიაში, ცოტა გვიან საფრანგეთში და
ინგლისში.

რამ აიძულა ეს თქვათ, ორმოცი გერ-
მანული სახელმწიფო ერთ დიდ იმპე-
რიათ შედგებულყოფი?
ერთ დიდ სახელმწიფოდ შედგებულა მთ-
თის საკურო იყო უმთავრესად ეკონო-
მიური მოსაზრებით; აუცილებელი გახ-
და ქვეყნების დიდი რაოდენობა, ნაწარმოების
თავისუფალი გაყვლა-გამოცლა. ამას კი
ხელს უშლიდა მრავალი წვირელი სახელ-
მწიფოს არსებობა თავიანთი საბაზოე-
ბით, საზღვრებით და სხვ. ეს აფერხბე-
და მრეწველობის განვითარებას, ავი-
წრობდა როგორც მრეწველობას, ისე ამა
თუ იმ ქვეყნის მუშათა კლასს.

კვირიდან-კვირამდე.

უცხოეთში:

1. ეგვიპტე ინგლისის პროლეტარია-
ტის ქვეშაა; ინგლისის კაპიტალისტებმა
მჭიდროდ შემოაბიჯეს ეგვიპტელებს თა-
ვისი კლანკები.
ხალხი გმინავდა, კენესოდა. მოთმინების
ბოლო აივსო. და ამ დღეებში მოკლეს
ინგლისის ჯარების სარდალი გენერა-
ლი ლი-სტეკი. ამის საპასუხოდ ინგლი-
სის მთავრობამ ეგვიპტის მმართველს
ზაკლულ-ფაშას ნოტა გადასცა, სადაც
იბოვს: 1) ბოლიშის მოხმას, 2) მკლე-
რების დასჯას და 3) 500,000 გირგ.
სტერლინგის გადახდას. ნოტის ვადა 24
საათია. თუ გავითვალისწინებთ, რომ
ინდოეთში ინგლისის ბატონობის წინა-
აღმდეგ მოძრაობა ფართო ხასიათს იღებს
— შეიძლება თქვას, რომ ინგლისის ბა-
ტონობას ახალშენებში თანდათან ნიადაგი
ეცლება. ახალშენებში ბატონობის დაკარ-
გვა კი თვით ინგლისის დაღუპვას

მაშასადამე, მწარმოებელთა, მუშათა
და გლეხთა ინტერესები მოითხოვდა
მრეწველობის განვითარებას, ნაწარმოე-
ბის გაყვლა-გამოცლის საშუალებებს და
თავისუფალ ბაზარს საკურო შეიქმნა
მისი მოსპობა რაც ყოველივე ამას ხელს
უშლიდა. და კიდევაც მოსპეს წვირელი
სახელმწიფოები და შეადგულეს მსხვილ
სახელმწიფოებად. მაშინ მოიპო ზემოთ
აღნიშნული დაბრკოლებები, რაც ხელს
უშლიდა მრეწველობის განვითარებას. 40
წვირელმა სახელმწიფომ შექმნა საერთო
მეურნეობა და საერთო ბაზარი. ასევე
მოხდა სხვა ქვეყნებშიც.

ამ გარემოებაში ძლიერ შეუწყო ხელი
წარმოების განვითარებას.

გაცივდა სულ რამდენიმე ათეული წე-
ლი ასეთი მსხვილი სახელმწიფოების
დაარსების შემდეგ. აღმოჩნდა, რომ ამ
მსხვილ სახელმწიფოებში ისე განვითარდა
მრეწველობა, რომ შინაური ბაზარი ვერ
თავსდებოდა თავის საზღვრებში, გაფარ-
თიერება, საზღვრების გადალახვას ით-
ხოვდა.

ცხადი შეიქმნა, რომ ასეთი მსხვილი სახე-
ლმწიფოების არსებობაც აფერხებს წარ-
მოების შემდეგ განვითარებას და მსოფ-
ლიო ბაზრის შექმნას.

ამის გამო, მსხვილი სახელმწიფოები
განვითარებული მრეწველობით ჩაებნენ
მსოფლიო ომის ქარტეზში, მსოფლიო
ბაზრის დასაყრდენად და ურთიერთზე
გასაბატონებლად.

ეს ომი ჩვენ მიერ კარგად ცნობილი
1914—1918 წლების იმპერიალისტური
მსოფლიო ომი გახლავთ. მერე რით დამ-
თავრდა ის? გადაწყდა თუ არა მსხვილ
სახელმწიფოთა სადაო კითხვები მსოფ-
ლიო ბაზრისა და ერთმანეთის დაპყრო-
ბის შესახებ? — სრულიადიკ არა! არც
ერთი მებრძოლ სახელმწიფოთა ჯგუფს
არ აღმოაჩნდა საკმაო ძალა იმდენი
და საკითხების გადასაჭრელად.

კაპიტალისტური საყარო დროებით
განაწილებულია ოთხ მტაცებელ მსხვილ
სახელმწიფოთა ინგლისსა, საფრანგე-
თსა, ამერიკასა და იაპონიას შო-
რის.

ლ. ბ.

მოუკიდებელი პარტია, რომელსაც კავ-
შირი შეკრა კომუნისტურ პარტიას-
თან. პოლიტიკური ბრძოლა მწვავედა,
თანდათან კლასობრივ ხასიათს იღებს
და ფართოდ ეცემა მასებს.

ეს ის პოლიტიკაა, რომელიც სულ მე-
დამ დასავლეთისკენ იჭრებოდა, საბჭო-
თა კავშირის შეფუთვით მტერია. აქ
მოიყარეს თავი ჩვენგან გაქცეულმა ოფი-
ცრობამ, აგვისტოს აჯანყების ერთ-ერთი
ბაზა პოლიტეხნიკური მომზადებული.

უნდა ვიფიქროთ, რომ მალე პოლიტე-
ხნიკური სამოქალაქო ომის აღმზადება და
„კეთილშობილი“ შლიაბა იგეგმეს მის
შედეგებს.

ასეთივე აზრები ხდები რუმინეთში და
სამხრეთ-სლავეთში.

მაშასადამე, გლეხთა მოძრაობა უკვე
საერთაშორისო ხასიათს იღებს და სწო-
რით იმ ქვეყნებში, სადაც მკარად იყო
დაბუდებული მემამულეთა რეჟიმი.

ზარი ჩამოეცა ამიერკავშირში საფრანგეთ-
ში დიდი კომუნისტური მანიფესტაცი-
ა მოხდა სოციალისტური პარტის ნეშის
გადატანის დროს პანაქონში. აუარებე-
ლი კომუნისტური პლატები და წითე-
ლი დროშები ჰვარავდნენ ქუჩებს. მა-
ნიფესტანტები ევროპის მძრის პარ-
ტიკულარები: გაუშვეს „მეზობელი“

საფრანგეთის გაზეთები აღნიშნავენ
ეორის ნეშის გადატანის დღე, გა-
დაცა წითელი დროშების დღე.

„ეროვნული წარმომადგენლობა არ
სჩანდა სოციალისტების და კომუნისტე-
ბის ზღაპრში“.

„ოცდაათიანის კომუნისტის სახით,
რომლებიც გაპყრობდნენ ინტერნაციო-
ნალს“, პარის ჩამოაყრა ბოლშევიზმის
საფრთხე. კვირა დღე იყო ნამდვილად
რევოლუციონერი დღე.

სად იყვნენ ფაშისტები?
ალბად გრძნობდნენ მომენტის გარდა-
უვალობას.

ჩვენ და უცხოეთი.

საბჭოთა კავშირი მტაცდება.

შევიცისა და საბჭოთა კავშირის შო-
რის საფოსტო წვირლების გადაცლა,
მეორეს მხრით, პროფესიური მიუღიერო
პრაგის კლუბში თავის მოსწენების დროს
საბჭოთა კავშირის შესახებ, მდგრად ეკა-
მატება მათ, ვისაც საბჭოთა კავშირის
სიმტკიცე არ სწამს და აცხადებს,
რომ იგი (საბჭოთა კავშირი) ერთობ
პოპულარულია ხალხში და მოუწო-
დებს ჩეხოსლოვაკიის მთავრობას დიპ-
ლომატიურ და საგარეო დახმარე-
ბასაც საბჭოთა კავშირთან. მიუღიერო
მეტად პოპულარული პიროვნება მსოფ-
ლიოში, მის სიტყვას ათასეული უმდე-
ბენ ყურს.

ამ დღეებში გაემგზავრა პარიზში
საბჭოთა კავშირის წარმომადგენლობა.
მუშაობა მისი არსებულ პირობებში მე-
ტად გაძლიერდა, მაგრამ წარმომადგენ-
ლობის მოთავე ამ. კლასში შესძლებს
ყოველივე დაბრკოლების დაძლევის და
სათანადო შედეგების მიღწევას. საფრან-
გეთი დათანხმდა იმ გეგმებს დაბრუნე-
ბას, რომელიც ვრანგელმა გაიყვანა რუ-
სეთის ზღვიდან. ამის გამო პარიზში
სპეციალური ჩვენი მისია ჩაიბდა, გეგ-
მის მისაღებად. ეს ფაქტი ფრიალ სა-
სამოყენოა.

სწორედ ამ დარგში მოხსენებდა საბ-
ჭოთა კავშირი; შავი ზღვის ფლოტის
აღდგენა დიდი პლუსია მშრომელი მა-
სებისათვის.

საბჭოთა კავშირი უკვე დიდს იდეურ
ძალას წარმოადგენს ევროპელების

თვალში, აქამდის თუ. როდესაც საბჭო-
თა კავშირის შესახებ ჩამოვარდებოდა
ბაასი, ისინი ხელის ჩაქნევით უბასუბე-
დნენ, — ახლა ისინი იძულებული არიან
დაწერილობით შეისწავლონ საბჭოთა
კავშირის სახელმწიფო წყობილების ფორ-
მები ერთი მხრით და მისი შინაური
იდეური-ეკონომიური სტრუქტურა მეო-
რეს მხრივ.

ჩეხოსლოვაკიის ოფიციალურ გაზეთს
„პრავერა-პრესეს“-ს, რომელიც გერმანე-
ლად გამოდის, საგანგებო ნომერი გა-
მოუშვია, რომელიც მიძღვნილია საბჭო-
თა კავშირისადმი. ნომერში მოთავსებუ-
ლია რუსეთის თვალსაზრისით კომუნისტე-
ბის სურათები და სხვა და სხვა წვირ-
ელში გაშუქებულია საბჭოთა კავშირის
ცხოვრების პირობები. წვირლებს თან
დართული აქვს კარგად შეჩვენებული ილიუ-
სტრაციები.

აქამდის, თუ ევროპაში ქუჩაში მოსი-
არულ ბოლშევიკს თან ბრბო სდევდა,
კარგად გასასიგჯად და ყაჩაღად, დამცე-
მად მიიწოდებოდა, — ახლა მანიფესტაციების
დროს აფრიალებულს წითელ დროშებ-
ში ახალი ცხოვრების, ახალ სამართლიან
ხანის დაწყებას ხედავენ. ამის გამო კი
ნაწილი მის შუქსაა. „პროლეტარიატი
ერთი“ და „კავშირის“ ფრაზები, კი
მენისტების დატყულებით და, ამა-
რად, დიდურო ჩინეთის კედლის შე-
მორცხვით, სცდილობს მომავალ საფ-
რთხის აცილებას;

ნაწილი კი აშკარად, თუ ფარულად,
პროლეტების მიხედვით, ტაშს უკრავს წი-
თელს დროშებს და გული მისი აღტა-
ცებით ხტის.

შ. ბ.

20—30 ნოემბრამდე წერა-კითხვის
უკონდინარობასთან მებრძოლ საზოგადო-
ების კვირეულია.

„მოწაფის ხმა“.

ქართველ მოწაფეებს.

ქვირფასო მეგობრებო! ძლივს დადგა
დრო, როდესაც თითოეულ ქართველს
თითოეულ მოწაფეს შეუძლია თავისი
კონდის და ნიჭის საყვებით გამოხე-
რება. არ იფიქროთ, რომ ეს ასე ყოფი-
ლიყოს წინათ, აი, თუნდ ნიკოლოზის
დროს. მაშინ ახალგაზრდობა მორალე-
რად გახრწნის გასაღდა, მას არ ჰქონ-
და არავითარი კონდის დამამკაფიო-
ლებელი წყარო. მართალია იმ ხანებშიც
გამოიყვანდა სალიტერატურო ჟურნა-
ლი (თვით მოწაფეთა ხელმძღვანელობით),
მაგრამ ეს არ იყო ნებადართული მთა-
ვრობისაგან. მაშინდელი მთავრობა ყო-
ველ ღონის ძიებას ხმარობდა ხალხის
გულში ჩაებრა თავისუფლებისა და გა-
ნთლებისაკენ მისწრაფების სურვილი,
და სწორედ ეს იყო მიზეზი, რომ მოზა-
რდის თანაგა გულმთლიანი იყო იმ მთა-
ვრობის სიძულვილით სიძულვილი დღი-
თი-დღე იზრდებოდა, დღითი-დღე ძლი-
ერდებოდა, მოზღვავებოდა ბოლშევიკ
და პატარა. მათ დაამხვეს თვითმპყრო-
ბელობა და მის დაშლასთან ერთად და-
ეხმო ძველი ცხოვრება.

დღეს უკვე თავისუფლად შეუძლია
თითოეულ პიროვნებას გაზეთის ფურც-
ლებზე გაცემობის თავისი ჭირვარა;
დღეს თითოეულ მოზარდს შეუძლია თა-
ვისი ნიჭი და უნარი მიმართოს სასურ-
ველი გზით. გაზეთები და ჟურნალები
უკვე თავისუფლად ლაპარაკობენ მშრო-
მელთა ყოფა-ცხოვრების შესახებ. აი,
ასეთია ჩვენი გაზეთი: „მოწაფის ხმა“.
ეს უაღასკელი უნდა გახდეს ჩვენი გო-

საბჭოთა კავშირი მთელს თავის ძა-
ლებს მობოლიზაციას უშვრება, რომ უკე
თუ ლენინის ლოზუნგი: „ოქტომბრის
გადატრიალების 10 წლის თავზე არც
ერთი წერა-კითხვის უკონდინარო“, გან-
ხორციელდეს. იმპერიალისტების ცლასს,
თუ რაგვარად ჩაღრმონ სისხლში, ან გან-
თავისუფლებული დედამიწის ზურგის
ერთი მეექვსედი ტერიტორიის მშრომელ-
ნი, — საბჭოთა კავშირი ამ კვირულს
უპირისპირებს.

აღვილი მისახვედრია, ვინ მოქმედებს
უფრო კეთილშობილურად. სწავლამ, შე-
გნებამ უნდა მოგვცეს ის ძლიერი იარა-
ღი, რომლის ერთი შემოქმევეთი დაეშ-
ნობა მწაგრველთა ბჭოები.

ამ კოტა ხანში ჩატარდება კომუნის-
ტურ ახალგაზრდობის ინტერნაციონა-
ლის 5 წლის თავის დღესასწაული. 5
წელია ახალგაზრდობა ჩამბულია ბრძო-
ლის სფეროში. ის თამამად უმწევენებს
ხმარს უფროსს აზნაგებს. მას ისტო-
რია აქვს, ისტორია ტანჯვის, წვალების,
მაგრამ — გამარჯვებისა.

ის გამოიკიდა, ფრთები ისწორებს;
ლენინი აღიარა არის. დაიხიციბიან ოქ-
ტომბრის გადატრიალების მოწაფე-
გმირები. გარღვეული კანონი-მოგვარე-
რებს უფროსს აზნაგებს; ვინ გააფიქ-
რებს დაწყებულს? ვინ და, კომუნისტე-
რი ახალგაზრდობა. მას უკვე ფიცი
აქვს მიცემული. რაზმი რაზმედ ეწე-
ყობა, პიონერებიც მოდიან, რომლებიც
მაღე „1,500,000“-ს მაღლევწენ. ერთი
თამაშ უკვე იზრდება თვითმპყრობე-
ლისა და ჩაგვრა მოზრობის სფეროს გარეშე!
ამიტომ, დეე მშვიდობით ეძინოს ლე-
ნინს!

მკვიდრია საბრკველი მის მიერ ჩაღ-
გმული!

ნებრევი განვითარების საღაროდ, იგი
უნდა იყოს ჩვენი ერთმანეთთან სული-
ერად შემკავშირებული კვანძი და სა-
ფუძვლიანი თვითგანვითარებისაკენ.
იცოდეთ, არსებულ მთავრობას მხო-
ლოდ მაშინ შეუძლია თავისი მიზნების
განხორციელება, როდესაც მისი მიმყო-
ბი მოზარდი თანაბრად მტკიცე საძი-
კველს იღვამს იმავ მიზნების განსახორ-
ციელებლად. თითოეული მოწაფე
განხორციელებს, ჩაებას განვითარების სა-
ერთო ფერხულში, თითოეული მოზარ-
დი უნდა იყოს მოსურნე საერთო განა-
თლებისა და მხოლოდ მაშინ შეიძლება
იმ სოციალისტის მწერავლის მიღწევა,
რომელზე ფიქრიც ალბათ ბევრმა მებრ-
ძობას თან წაიყუდა. არც ერთ მთა-
ვრობას აზრათაც არ მოსვლია გამოეცა
მოწაფეთა გაზეთი, მოწაფეთა ორგანო,
რომ ამით საშუალება არ მიეცა მათთვის
განათლების გაზეთ დადგომისა; ახლა ეს
კანკა ჩვენდა სასიკეთოდ მოგვარდა.
გვაქვს საკუთარი გაზეთი „მოწაფის ხმა“,
რომელიც ახლანდელ მოწაფეებს საზო-
გადოებრივი ცხოვრებაში შესასვლელ
საფუძვლად ექნება; საკუთარი მხოლოდ
ენერგია და შრომა, ურობობისადაც არ
შეიძლება საკენ საბოლოოდ დასრულ-
დეს. ენერგია და შრომა სასწაულის მო-
მქმედია.

მაშ უსურვით ჩვენი ნორა გაზეთია:
„მოწაფის ხმა“. დაუმრეტელი ენერგია,
და ნაყოფიერი შრომა მშრომელი ხალ-
ხის და ჩვენი მოზარდი თანაბრად საკე-
თილდოვნი.

მე-2

ფიზიკალური განმანათლებლობა

საქართველოში ფიზიკალურად და-
ლიან მოიკიდა ფეხი. ამიტომ ჩვენ ვალ-
დებულნი ვართ გავაცნოთ ამხანაგებს
რაც კი იქნება ახალი ამ დარგში, რომ
იმათაც მოჰქონდნენ ხელი ფიზიკურ გან-
ვითარებას. სპორტი ძველ დროშიაც
ძალიან განვითარებული იყო, მაგ. სა-
ბერძნეთში, რომში და სხვა და სხვა დიდ-
სა და პატარა სახელმწიფოში. მოგო-
რით როგორც აღვჩინოთ იყო ძველ სპარ-
ტაკში და რომში. როცა ბავშვი დაიბა-
დებოდა, მას სინჯავდნენ და თუ ფიზი-
კურად არ ვარგავდა, ხრამში აგდებდნენ.
შემდეგ კაპიტალისტებმა და ბურ-
ჟუაზიამ სპორტი გადაქცია—თავის მიზ-
ნების მიზნით აარსებდნენ, ნამდვილად კი
ეს რაზმები მათ სჭირდებოდა იმისთვის,
რომ ბავშობიდანვე აღეზარდა ახალ-
გაზრდა თავის ყურმოჭრილ მონათ, ერთ-
გულ მსახურად. ახლა კი სკაუტები აღარ
არიან და მათ ნაცვლად არიან ახალ-
გაზრდა „პიონერები“, რომლებიც შემ-
დეგში მუშაობენ კლასის ერთგული დარა-
ჯი იქნებიან. სპორტის სხვადასხვა დარ-
გებს შორის საქართველოში ყველაზე
უფრო განვითარდა „ფეხ-ბურთი“ (ფუ-
თბოლი) და პატარა მას ეტანება.
ფეხბურთი აღმართისთვის ძალიან სასარ-
გებლო ვარჯიშობაა, მაგრამ ყველა ვერ
შესძლებს მას, რადგანაც სუსტ გულა-
ნებს და ფეხებს დახიანებული და-
ლიან სწავლის. ფეხბურთის გარდა ფიზი-
კულურის სხვა დარგებსაც დიდი თა-
ნაგრძნობა აქვს მოპოვებული ჩვენს ახალ-
გაზრდობაში; მაგ. სავარჯიშო იარაღე-
ბი, ველოსიპედი, რბენა, ცურვა და სხვა.
ყველა ეს წარმოადგენს ფიზიკულურის
შუთავრის დარგებს. ვინც დანერგული
აქვს ფიზიკულურით, მან იცის თუ
რა მნიშვნელობა აქვს მას.

მოკიდებით ხელი სპორტს! გავავითა-
როდ ჩვენს სხეულს, რომ მდგრად
შეიხვედრო ჩვენს მტერს: ბურჟუაზიას და
კაპიტალისტებს, ვინაიდან, როგორც რომ-
ანმა უთხრა იტალიელმა: „In corpore sano
mens sana“—(ჯანსაღ სხეულში სულიც
ჯანსაღია).

მაშ. გაუშვარჯიშო სპორტს!
გერბი ორახელაშვილი.
მეორე უფუფნაშვილი.
მე-14 შრ. სკოლა:

თქო ილიის მოწაფეთა სა- უკადლო

ჩვენ, მოწაფენი როგორც ყოველთვის,
ახლაც მით უფრო უნდა ვეცადოთ სწა-
ვლა-თვითგანვითარების, ახალ ახალი

ცოდნის შეძენას. სამწუხაროდ ლიტერა-
ტურის შესწავლის საქმე სკოლას გარედ
წრეებში და სხვაგან ვერ არის სასურ-
ველად დაყენებული. შარშან სალიტერა-
ტურო წრეებში კარგად ჩაატარეს მუ-
შაობა უფროს კლასელებში. ჰქონდათ
გაერთიანებული დრამატული წრე, რომ-
ელიც გაცხოველებული მუშაობდა, და-
სძლიეს ისეთი პიესებიც კი, როგორიც
არის მოწაფეთათვის „ორი ჯიბიანი“
და სხვა მრავალი. არსებობდა ლიტერა-
ტურული წრეები, სადაც სისტემატიუ-
რად, კვირაობით კითხულობდნენ მოხე-
ნებებს, საუფრადღებო თემებზე, როგო-
რიც არის „ბაირონის შემოქმედება“,
„საინოზა პოეზია“, „ახალგაზრდა
გერბიანი“, ნ. ბარათიშვილის „შემოქმე-
დება და სხვა მრავალი. ამით მოწაფე-
ებს საშუალება ეძლეოდათ გაეცნოთ ცნო-
ბერებულთაყენებ, დასაფუძვლდნენ, რო-
გორც უცხოეთის, აგრეთვე შრომითი
ლიტერატურას. წელს არ ხდება ასე. მე
არ ვიტყვი, რომ სრულიად არ არსებო-
ბდეს სალიტ. წრეები, მაგრამ თუ არსე-
ბობს მხოლოდ ზოგიერთ შრომის სკო-
ლებში, რომელნიც ათასში თუ ერთხელ
რასმეს ახერხებენ. გაერთიანებულად,
მთელს თბილისის შრომის სკოლებში
მასშტაბით კი არ არსებობს. თვით
ჩვენს გაზეთში აქამდე ლიტერატურული
წრის დაარსებისა და მუშაობის შესა-
ხებ არავის უხსენებია რაზე. მაგალითი
სათვის მე-2 შრომის სკოლაში არც კი
არსებობს ლიტერატურული წრე. მაშინ,
როდესაც აქ რამდენიმე დრამატული
წრე არსებობს. ამიტომ, ყველა ქართულ
სასწავლებლებში მოწაფეებში, მოციფო-
ლებში, შევერთედეთ, შევადგინოთ ერთი
მთლიანი ლიტერატურის შემოწავლული
წრე, რომელიც დაიცავდეს უფრედებად,
თვითუფრო უფროდ სკოლაში აწარმო-
ებს მოხსენების წაკითხვას და ჩაბაშს
საერთო მუშაობაში იმათაც, რომელნიც
არ არიან გატაცებული ამ საქმით. მაშ
ამხანაგობა, დედასრით ლიტერატურულ
წრეები და ხარბად დავუწავთ
მშობლიურ და უცხო ლიტერატურის
შესწავლას.

ირაკლი შანიძე.

დაგვიანებული მისამართი გაზეთი „მოწაფის ხმა“-ს

მე-2-ე შრომის სკოლის 7-ჯგუფის სა-
ხელით მივესალმები ჩვენს ორგანოს,
„მოწაფის ხმა“-ს. ჩვენი სკოლა იმდო-
ნებს, რომ ეს გაზეთი იქნება გამოხე-
რებული ჩვენი მოწაფეების შეგნება-გან-
ვითარების, ჩვენი ყოფა-ცხოვრებისა. უ-
სურველთაგან დაგვიანებული გამოქვეყნ-
და და დიდი საქმის განვითარებაში, რომე-
ლიც ამ ჯამად მას აწევს ზურგზე.

დავით რაფაია.

მე-2-ე შრომის სკოლა.

დ. წერეთლის ლექსის „ილია მამუკაშვილის“ განდევნის

ილია მამუკაშვილის „განდევნილი“ ფრი-
ად დიდმნიშვნელობის და მხატვრული
ნაწარმოებია როგორც ქართული ერის,
ისე ზოგად სკაკობრიო მასშტაბით.
„განდევნილი“ ერთადერთი ვარსკ-
თავანია ჩვენი პოეზიისა, ეს უდიდესი
საუნჯე და განმნია ჩვენი არსებობისა,
რომ ჩვენ ნათლად დავინახოთ ცხოვრე-
ბის სიკაც-კოვე, რაიც აღინიშნა ილია
მამუკაშვილის დაუღალავი და მკვეთრი კალ-
მით. პოეტმა ამ მხატვრულ ნაწარმო-
ებს სახით: შეუდარებელი ტიპი
შემქმნა განდევნილ მამუკაშვილს.
„განდევნილი“ მხატვრული და ნაზი გან-
მსამე ნიმუშია.

*) ეს ლექსი მოთავსებულია „მოწაფის ხმა“-
მისამე ნიმუში.

ცდით გამსჭვალული, ოქროს ჩუქურთმე-
ბით მოქმედილი ნამდვილი შედევრია
ილია მამუკაშვილის პოეზიისა. ყოველდ
შე-
ქმნებშია ამ დიდო მხატვრულ, მუსი-
კალური გამოძახილით აღსავსე ნაწარ-
მოების დაფასება ორიოდ სიტყვით,
როგორც ეს მოახერხა ერთის შტეგით,
ერთის დავებით მე-15 შრომის სკოლის
მოწაფე დ. წერეთელმა თავის ლექსში
„ილია მამუკაშვილის განდევნილი“.
„ამხანაგო, წერეთელიო! ნუ თუ თქვენ
იმდენი ენერგია შეგწევთ, რომ ამ დი-
დი საკაცობრიო პანგით გამოწვეულს
ნაწარმოებში თქვენი პატარა, ეგეს ტა-
პიან ლექსში ამ დაუფასებელს საკითხს
ანალიზი გაუტეოთ.“
არ. დავაფიქვდეს. ამხანაგო, რომ ამ
მწკვედ საკითხის გამოჩვენებისათვის სა-
ჭიროა ფართო მასშტაბით შედგენილი
კრიტიკული ეტუდები და არა თქვენი
უნიშვნელო ლექსი.

ტ. ს. ს. ს. ტბ.

გ. გიგიაშვილი.

ქალაქი—ნერვიული.

მოძრაობის ტალღებითანერვიულობს ქალაქი,
დაძრულული ლიფთით, თუჯის პირამიდებით!
ამართული ქარხნებით და დროშებით ნალაქი,
გრგინავს დაზვის ფერხულით, გრგინავს შრომის დიდებით!!

მოძრაობის სიგიჟე ქალაქის რკალს აყრუებს,
და ტრამვების ზურგი ელავს მზის დანათებით,
ილეწება ბორბლები და მეთვლებს აყრუებს,
ფენიშენობს რელსებზე ელექტრონის ნათებით!!

რკინის ყნოსვით რკალული ქალაქი ნერვიულობს,
ამართულ საყვირებით სუნთქავს ელვის პაუზით,
და ჩირაღდნობს ქარხნები—მოძრაობით მზიურობს,
ყველგან შრომა კიაფობს, შრომა ნექტრის აუზით!!

ნერვიული ხმაური დალურსმულ გზას მიაპობს,
ომბბუსების ხრალს ვერ უძლებს ქუჩის ზურგი,
მზე ბიგრიტის ბრძანებით ყველგან შრომა კიაფობს,
და ანთებულ ქალაქში არცინ ზის შრომის ზურგი!!

თუჯის პირამიდებით ცად ამართულს ქალაქში
სუნთქავს მათთვის ყნოსვით ანაორობი ქარხნები,
და სვედიან წარსულით ნაღალი დრო, ნაუანგში,
აქისკოვრებს სიციცხლს მონათებით ფარებით.

თითქმის განმეორებით, ანარეკლი ხმაურით,
ყრუდება ქვეყნილი მწვევი ავარგარებით,
ილეწება ქვეყნები, ნახლართი შუა ტარაურით,
და წითელ პანს ვერ უძლებს გაღმოსხმულს ღვარებით.

მოძრაობის ხმაური შრომით გამოძარ ქუჩებში
დაჭრის ტყვიის ქენებით, დაჭრის ცეცხლით ნარკალი.
ფოლიდით შამონასკულს, ქალაქს კოცნის ტუჩებში,
მოუხვევლად ტრიალებს ყველგან შრომის ბორბალი,

ქალაქს ანერვიულებს ელექტრონის ფერხული,
სისხლის ფერი დროშები პირამიდებს ამშვენებს,
ღღებს, მსოფლიოს აყრუებს ხმა საყვარა მზხური,
და წითელი „გულშაგი“—მზე ქვეყანას ამშვენებს.

გ. გიგიაშვილი.

ამხანაგო! თქვენ ალბად ვერ ჩასწე-
დით სავსებით გრძნობით აღსავსე მუსი-
კალურ პარმონიას, რომელიც უმთავრეს
სავანს, ძირითად მოტივს წარმოადგენს
მთელი ნაწარმოების აგებულებაში. თქვენ
ვერ გაიგეთ სავსებით პოეტის გულის-
თქმა; თქვენ ვერ გაიგეთ ცხოვრების
მოვლენათა დაუსაზამი და დაუფრულებე-
ლი ბრძოლა.

თქვენ ილია მამუკაშვილის განდევნილ
ვიწრო ჩარჩოებში ათავსებთ, მკითხვე-
ლის თვალში უფრეცავთ მის ფრთებს და
არ აძლევთ ფართო და თვისუფალ
გასაქანს. როგორც თქვენ ნ ტაგვიან
ლექსშია მოყვანილი განდევნილის დახა-
სიათება, სინამდვილესთან შეუფერებე-
ლია. თქვენ ამ დიად ტიპს საუცხოვო
ფერადებს აცლით და თქვენებური და-
ფარადება შეგაქვთ მასში.

არ გეგონოთ, რომ ვითომც ჩვენ ამით
ვეცდილობდით განდევნილის გასამართლე-
ბას, მაგრამ ვიტყვით, რომ იგი დიადი,
შეუდარებელი ტიპია ჩვენს მწერლობა-
ში, უტლმართ ტრადიციული ცხოვრე-
ბისა, რომელიც გაბატონებული იყო
მამინ. ამ საგნათვის საჭიროა ერთ-
გვარი დავიკრება, სათანადო მომზადე-
ბა. აი მამინ, მხოლოდ მაშინ შეიძლება
აღმართა ნათლად გამოჩვენების განდ-
გოლის შეგ-ქალაქში შთანთქმული ფსიქო-
ლოგია.

მაგრამ, როგორც თქვენ სწავებთ,
თქვენს ლექსმისერის შეტევით ამ დიად
საგულისხმო საკითხს „ცხოვრება. თუ
მისი უარყოფა“—ამაში კი უნდა მოგა-
ნოთ, რაშიდაც ყველა დამეთანხმება,
თქვენი დასკვნა შეუძლებელია და შეუ-
ფერებელი სიმართლესთან.

თუ მაინც და მაინც თქვენ დაინტე-
რესებული ხართ „განდევნილი“ აღძრულ
დიდებულ საკითხების გადამწყვეტაში,
მაშინ უნდა შევხებით ამ საგანს ფართო
მიმოხილვით და განსტყვებით, რადგა-
ნაც ეს ნაწარმოები მარგალიტია ქარ-
თული პოეზიისა და ამგვარ საუნჯეს—კი
ფრთხილად უნდა მოქცევა, რომ შიგ
ტალახში, წუმბეში არ ამოსვარდო.

პირველ-ყოვლის უნდა გავიგოთ გან-
დევნილის მსოფლ-მხედველობა და შემ-
დეგ გამოსატყუოთ თქვენი აზრი, დამტკი-
ციებული ფაქტებით და არა უნიადაგო-
და ზერელე სიტყვებით.

ნუ დავაფიქვდება ამხანაგო, რომ
ეს თქვენი ლექსი ამხანაგებს, ლაქსა
სტებებს „განდევნილის“ შეუფერებელს ტიპს
და ამასთანავე თქვენ შეუგნებლად, შე-
უფერებელ საზრდოს აწვდით ამ საკით-
ხის გაუმქებით ჩვენს ახალგაზრდა მოწა-
ფეობას.

გამეორებთ, რომ თუ თქვენ გინდათ
საკითხის გამოჩვენება და ანალიზის მოხ-
დნა, მაშინ ეცადეთ, ნუ ჩაქვებთ გან-
დევნილ ვიწრო ერის ფარგლებში, რად-
განაც შიგ მთელი კაცობრიობის ლიტე-
რატურის ერთ-ერთი უძლიერესი ტიპია.
კარგად და გულმოდგინეთ განიხილეთ

ლენარდო-და-ვინჩი.

ლენარდო-და-ვინჩი, უკანონო შვილი
ფლორენციის გეილისა, პიერ დეინჩი-
სა დაიბადა 1452 წელს ფლორენციის
მახლობელ სოფელ ვინჩიში, სადაც მისმა
ბავშვობის ხანამ ტკბილად განვლო, სა-
დაც კამოიზინა არანგულბერივი ნიჭი.
უცურადლებოდ დაცდებული ბავშ-
ვებებდა ხელს ხან ერთს საგანს
მეორეს, მაგრამ ერთს საგანზედ
დგებოდა და ებოტინებოდა ახალს
მოღენივე ხანში მან ცოდნის მზრე-
ბობს „ვახარი“—გაასწრო მასწა-
ბელს, ხშირად ჩაუყენებია ის უხერხ-
მდგომარეობაში. მისი ფართო გონ-
ვერ ამაყოფილებდა მასწავლებლებს
გან შეძენილი ცოდნა, ამისთვის მ-
შობლებმა იგი ფლორენციაში გაგზ-
ნეს, სადაც ყავდათ ნაცნობი დიდებულ
ხელოვანი მხატვარი „ვეროკიო“, რ-
ლის ნამუშევარი მთელს იტალია
განთქმული იყო. აი სწორედ ამ სკო-
ლაში შევიდა ნიჭიერი ლენარდო. ამ
ლაიმ იმოქმედა მისზე, დიდი გვე
მოახდინა მის ფაქიზ ნიჭზე, მის გო-
ზე, ვეროკიო, სამართლიანად რომ
საჯოთ, არ იყო დიდებული მხატვ-
მაგრამ საქმის დიდი მცოდნე იყო.
იყო აგრეთვე მშვენიერი მომღერ-
მუსიკოსიც. ამ აღმართის გავლ-
ლენარდომ დიდი ნაბიჯი გადას
ხელოვნებაში, რამოდენიმე წლის

როგორც განიოხი.

მაგლობაში გაასწრო მასწავლებელს, რის
შემდეგაც ვეროკიო იძულებული იყო
დაეთმო თავისი პოზიცია მოწაფისთვის.
ლენარდო მარტო ხელოვანი-მხატვარი
არ იყო, მისი გონება მძლიერად იყო
გამოვითარებული.

სწო-
ბუ-
ცის
ათე-
იგი
საქ-
ტე-
ქნა

ლენარდო-და-ვინჩი, უკანონო შვილი
ფლორენციის გეილისა, პიერ დეინჩი-
სა დაიბადა 1452 წელს ფლორენციის
მახლობელ სოფელ ვინჩიში, სადაც მისმა
ბავშვობის ხანამ ტკბილად განვლო, სა-
დაც კამოიზინა არანგულბერივი ნიჭი.
უცურადლებოდ დაცდებული ბავშ-
ვებებდა ხელს ხან ერთს საგანს
მეორეს, მაგრამ ერთს საგანზედ
დგებოდა და ებოტინებოდა ახალს
მოღენივე ხანში მან ცოდნის მზრე-
ბობს „ვახარი“—გაასწრო მასწა-
ბელს, ხშირად ჩაუყენებია ის უხერხ-
მდგომარეობაში. მისი ფართო გონ-
ვერ ამაყოფილებდა მასწავლებლებს
გან შეძენილი ცოდნა, ამისთვის მ-
შობლებმა იგი ფლორენციაში გაგზ-
ნეს, სადაც ყავდათ ნაცნობი დიდებულ
ხელოვანი მხატვარი „ვეროკიო“, რ-
ლის ნამუშევარი მთელს იტალია
განთქმული იყო. აი სწორედ ამ სკო-
ლაში შევიდა ნიჭიერი ლენარდო. ამ
ლაიმ იმოქმედა მისზე, დიდი გვე
მოახდინა მის ფაქიზ ნიჭზე, მის გო-
ზე, ვეროკიო, სამართლიანად რომ
საჯოთ, არ იყო დიდებული მხატვ-
მაგრამ საქმის დიდი მცოდნე იყო.
იყო აგრეთვე მშვენიერი მომღერ-
მუსიკოსიც. ამ აღმართის გავლ-
ლენარდომ დიდი ნაბიჯი გადას
ხელოვნებაში, რამოდენიმე წლის

საშუალებით ასულიყვენ მიუვალს მწვერ-
ვლებზე ადვილად და სხვა. ამასთან
ერთად იგი მუყაითად მუშაობდა თეო-
როლოდაც. სკოლიდან გამოსვლისას
ლენარდო წარმოადგენდა სრულიად
ჩამოყალიბებულს და ცოდნით სავსე
ადამიანს. მის გარშემო შეიქმნა მთელი
ფლორენციის ნასწავლად წრე, რომელ-
თა სათავეში იდგა ლენარდო-და-ვინ-
ჩი. ნასწავლი გახდნ მისი მოწაფეები,
მისი მიმდევრები. მ-წალადის ლეო-
ნარდო ცხოვრობდა ფლორენციაში.
მდიდარი საცხოო ქალაქი ყოველ-მხრივ
განვითარებული, საქმეს აძლევდა მრავ-
ლად მუშას, მოითხოვდა მანქანების
გაუმჯობესებას. ლენარდომაც შექმნა
მრავალი და ადვილად მამოძრავებელი,
მისი მანქანები. იმ დროს თოვის წმა-
ბის შემოსული იყო, სწარმოებდა
ი აქ ისარგებლა ლენარდომ
ონების, თვის ტენიკის განვი-
და და გამოიგონა მრავალი მარ-
საოცარი იარაღები. ფლორენ-
ცე ევლარ ამაყოფილებდა მას,
ნების გათვრება მისი პროექ-
ტურა, ლენარდოს თავისი
გასათვრებლად და პროექტე-
რებაოცდებლად მოუხდა სხვა-
დასვლა. გადავიდა კიდევაც ქა-
ლანში, გილანის პერკოვი ლუ-
ნ მორო, განთქმული იყო მით,
ნ თავის გარშემო შემოიკრიბა
ელი ნასწავლი ხალხი: მხატვრე-

ბი, მუსიკოსები, არქიტექტორები, პოეტე-
ბი, რაინდები და სხვა—აი სწორედ,
ასეთ მფარველობას ეძებდა ლენარ-
დო. მას მიუღწევია მორისთან რო-
გორც დიდებულ მომღერალ-მუსიკოსს,
რომელმაც მოიგონა ახალი საკრავები,
ცხენის-თავიანი ღორა. ეს უკანასკელი
უქანურ სხმებს გამოსცემდა, თითქმის
ვერცხლის ცხენის თავიდან ისმის ეს
პარმონიული სიმღერა. ლენარდომ
ახალი სიმღერები მოიგონა. მართალია
მან გადააქარბა მის თანადაამკრე-
ვლებს და თოვლებოდა მთავარ გასარ-
თობების მომწყობთან, მაგრამ ეს ოხუნ-
ჯური საქმე მის გონებას არ იზიდავდა,
იგი არ ახორციელებდა არც მის მიზანს,
მიტოვებდა, და იძულებული იყო, სკო-
ლთან წერილი მიეწერა, რის შემდე-
გაც გადაყვანილ იქმნა ისეთს ადგილას,
სადაც თავის მიზანს სისრულეში მოიყვან-
და აქ მოღაწი დახატა მან თავისი საუ-
კეთესი სურათები, აქვე შეადგინა ტრაპე-
ჯატი ხელოვნებისა. მოღაწი აკადემიის
გების მიქცევი ლენარდო იყო. ამ დროს
როცა ლენარდო თავის მეგობრებთან
ერთად ავებდა შენობებს, ხატავდა დი-
დებულს სურათებს, ადგენდა პროექტებს,
რომელთაც თან და თან ანხორციელებ-
და. მთელი რიგი გენიალურად შემუშა-
ვებული და გაკეთებული მანქანებისა
იქმნა გამოშვებული მისგან. ეს პერიო-
დი იყო მისი საუკეთესო, ასე ვსთქვათ
ოქროს ხანა, პერიოდი სრული სიმღა-

ერისა, მისი გენიალობისა. ყოველ წელი-
წადს იგი ივლინებდა ახალ-ახალ რამეს,
მისი გონება თანდათან ვითარდებოდა,
მას მთელი რიგი აქვთ შექმნილი: რუქე-
ბისა, მანქანებისა, სურათებისა, შენობე-
ბისა და სხვა. და ყველაფერი ეს შემქნა,
გაკეთა ამ დიდებულმა ნიჭიერმა მხატ-
ვარმა და გენიოსმა ლენარდო-და-ვინ-
ჩიმ. 1499 წლიდან მისი შემოქმედება
შესწყდა, რის მიზეზიც იყო მორის და-
ტყვევება, ლენარდოს აოხრება და სხვა.
მან გააკეთა ორი ავტომატი ლომი და
წაიღა თავისი საცხოვრებელში. იგი აქ
აპირებდა მიეყო ხელი წმინდა შემოქმე-
დებისათვის, მაგრამ მისმა მტრებმა მი-
სი სურათები სასაცილოდ აიგდეს და
დასწამეს ერტყობა. იგი წაიღა 1514
წელს ქალაქ რომში, მაგრამ მტრებმა აქაც
პაპა ტელო მე-X-თი მის წინააღმდეგ აამ-
ხედრეს. იგი იძულებული იყო დაბრუნე-
ბულიყო მილანში, ხოლო შემდეგ საფ-
რანგეთის მეფის ფრანცისკ I-ის თხო-
ვით გადავიდა საფრანგეთში, სადაც გა-
დაიტანა თავისი ცოდნა, თავისი გენია-
ლობა, სადაც გაატარა უკანასკნელი
წლები, და სადაც პაპოა ამ დიდებულ-
მა ნიჭიერმა, არანგულბერივმა ფენიშენ-
მა თავისი ცივი წყნარობაში იგი გარ-
დაიცვალა (1519 წ. 2 მაისი).

II

ლენარდო—და—ვინჩი, როგორც
გენიოსი.

ის იყო შვილი დიკუმულ საუქუნისა
შვილი დიდებულ იტალიისა, ლენარდო

გმირობაზე ამბობს. ყველა ყურს უგდებს სულ განაშლილ. ვანა ვეა, ბაჩანა, თედო ფშაველები არ იყვნენ? ბევრი ნიჭით მათზე არა ნაკლები უსწავლელობის გამო ფრთხილ ვერ შლის და უცნობი რჩება. არიან ღირსი მკვლევარები, მათ შორის ერთი ასე გამოსთქვამს დარღვევა:

მეკი არწივს უფარვარ, დროება გადის ცალკე, დამცველად დაიშალა პირში, მებმა კი ჩაგიტანაო.

ბევრი, ძალიან ბევრი ასეთები. ჩვენი, მოწვევით ვართ შეწყვეტილი ფშაველების წინაშე. მოგვწოდებენ ექსპერტები ზღუდვით ამ მშვენიერ, წარმატებულ კუთხეში, წყლით ჭრანულ-განთავსებულ, წყნარ, დაუბნობელ ჩვენს სახელობე ფშაველებს, გავერცხლოთ მათში სწავლა-განათლება, გავაცნოთ თავი, გავიგნოთ, შევისწავლოთ მათი კილო და აზნაირად გავაბათ მკიდრი კავშირი დღეს მოწვევით ფშაველებს.

ირაკლი შანიძე.

მე-II შრ. სკოლა.

მეცნიერება და ტანჯიკა.

ახალი რადიო.

ამას წინათ მოსკოვის პროფესორმა დ. გ. ლოსევმა. მოახდინა ცენტრალური ლაბორატორიულში ახალი ცდა რადიოტენიკაში.

მან გამოიკვლია, რომ ზოგიერთ პირობებში კრისტალური დიდიკტორი იწვევს რხევას. მან მიიღწია კრისტალური რხევას, რომელიც იწვევს ელექტრო-მაგნიტურ ტალღებს და რომელიც ატარებს დიდიკტორის 12 ვოლტს. (12 Volt) უბრალო გადამტანი ბატარეით. კრისტალი, რომელიც იხმარა პროფ. ლოსევმა, არის ცინკიტი ფოლადის თავით. მან მოახდინა კიდევ ახალი გამოკვლევა იმ დიდიკტორის შესაქმნელად. ჯერ-ჯერობით მისი მუშაობა არის უბრალო ლაბორატორიული ხასიათის.

ახალი სპეცგრაფი.

ამ ჟამად—ბულგარის ობსერვატორია შეუდგა მუშაობას ახლად დაყენებულ სპეცტოგრაფზე. სპეცტოგრაფი საშუალებას აძლევს შეისწავლონ მზის სპექტრები. ამ ჟამად კვლევა-ძიება სწარმოებს ბულგარის ობსერვატორიაში. ეს სპეცტოგრაფი არსებობს არა მარტო ს. ს. რასტვორიკოვი, არამედ ევროპაშიც არის გავრცელებული. სპეცტოგრაფის საშუალებით შესაძლებელია აწარმოვოთ მზის ელექტრონული მინდვრის გამოკვლევა. ელექტრო-მაგნიტური მოვლენით შეიძლება განისაზღვროს მზის ტრიალის დრო სპეცტალური ხაზით. მანქანა არის დადგმული ორ სართულიანი შენობის ბანზე. სპეციალურ პატარა ოთახში მოთავსებულია ერთგვარი სარკე, რომელიც ტრიალებს. ამ სარკეზე დაცემულია მზის სხივები უკუ იქცევა ვერტიკალურად დაეცემა ძირს, დიდდამწვან, სხივები ჯერ უნდა გაიაროს შენობის კედელი, გზაზე ეს სხივები შეხვდებიან ბრტყელ სარკეს, რომელიც ისევ არის სხივებს გორბორბალურად ფანჯარაში და შემდეგ ოთახში. ამანარად შესაძლებელია აწარმოვოთ მზის გამოკვლევა.

ხელოვნური სიცოცხლე.

რუსმა მეცნიერმა კულონკოვმა მოახდინა შესანიშნავი ცდა. მან ახლად გადამკვლია კაცის გული ამოსკრა და მოათავსა სპეციალ სიხეში, გული კი დავა ოცდა ოთხი საათის განმავლობაში გაანერგა მოქმედებას.

გიორგი შუშუნაშვილი.

მე 14 შრ. სკ.

დავეხმაროთ მოწვევებს.

მე მინდა შევეხო ერთ საკითხს. ეს არის საკითხი სახელმძღვანელო წიგნების შესახებ. ჩვენს დიდი მოწვევას არა აქვს წიგნები. სასწავლო საგნები ძალიან ბევრია და ყოველი საგანი კი უფრო მეტ წილად წიგნებით შეისწავლება.

უღარიბეს მოწვევას კი არა აქვს საშუალება წიგნების შეძენისა. ყველა სა-

სწავლებელში არის ბიბლიოთეკა და სწორედ ამ ბიბლიოთეკებში შეიძლება იყოს ისეთი წიგნები, რომელიც ხელს შეუწყობს მოწვევას შეისწავლოს ესა თუ ის საგანი. მიტომ საჭიროა გადათვალიერებულ იქნეს ბიბლიოთეკები და ყველა წიგნები, რომელიც კი გამოადგება მოწვევას, გადაეცეს უღარიბეს მოწვევებს.

განათლების განყოფილებას განზრახვა აქვს სასკოლო კოოპერაციების გახსნის იმედი, რომ ეს კოოპერატივიც დაეხმარება ღარიბ მოწვევას.

გიორგი შუშუნაშვილი.

მე 14 შრ. სკოლა.

სამეურნეო ტანჯიკა.

ჩვენი ტენიკები უშვებს საშუალო კვალიფიკაციის სოფლის მეურნეებს (აგრარ-ნომებს და პირდოტენიკებს). უმრავლესობა სწავლის დარღვევების შემდეგ იფანტება პროვინციებში და იქ აწარმოებს თავის დარგში მუშაობას. აქედან აშკარაა, რომ ისინი ახლო დამოკიდებულებაში არიან გლეხობასთან, რომელიც მისცა მოვლის ხელმძღვანელობას. სოფლის აგრარობი და პირდოტენიკები, ისევე, როგორც სოფლის მასწავლებელი საუკეთესო დამხმარე იქნება სამეურნეო ხელისუფლებისა სოფლად კულტურ მუშაობის დარგში. ეს მნიშვნელოვანი გარემოება კომუნისტურ პარტიის XIII ყრილობაზე აღნიშნა და მის რეზოლუციებში უკვე მითითებაა პარტიულ ორგანიზაციებისადმი. ამ მხრივ სათანადო მუშაობის გასაძლიერებლად საჭიროა მომზადება წითელი ახალი მეურნეების და გადაზიდვა ძველების. მუშაობა ამ მიზნის მისაღწევად საჭიროა სწავლობდეს იქ, საიდანაც მომავალში გამოდინა ასეთი სპეცები, ე. ი. სამეურნეო სასწავლებლებში. ამ სასწავლებლებში საჭიროა საინჟინერო ნიდაზე დამკვიდრება, დოგორე წმინდა სპეციალისტების, ისე ზოგიერთი აუცილებელია საჭირო საზოგადოებრივ მეცნიერებათა შესწავლაც მაგ., პოლიტიკური ეკონომიის, საპროტოკოლის და სხვა. გარე-ჩაკეტული, ვიწრო სპეციალური სფეროს მიმართული და ვერ შეასრულებს იმ საკმარის, რომლის შესრულებას მას საბჭოთა ხელისუფლება ავალებს. აუცილებელია გარკვევა, რაოდენად სასწავლებლის პირობები ამას ხელს უწყობს სადღესა საპროტოკოლო საკითხებში და ელემენტარული ცნობების შეთვისება საზოგადოებრივ მეცნიერებებთან. უამრავი ჩვენი სოფლის მეურნე, მუშაობით მისი საშუალო განათლებისა, არ გამოავადება.

თავისთავად ცხადია, ეს ცნობები უნდა მიიწოდონ მსმენელთა მარქსისტული მოაზროვნე ლექტორებმა. საბჭოთა კონსტიტუციის ლექტორი უნდა იყოს, ან კომპარტიის წევრი, ან საბჭოთა პლატფორმაზე მდგომი. ყოველი კატეგორიის პოლიტიკური ეკონომიისა უნდა გაუშუქდეს მარქსისტულად. სამეურნეო ეს ასე არ არის. ჩვენი მოხუცებული ლექტორი უკანასკნელ კლასებში (IV) სანამ სპეციალურად თავის საგანზე გადავიდოდეს, ის გარკვევით მოკლე ცნობები პოლიტიკური ეკონომიისა, და აი უბედურება! მასში მარქსიზმის ნიშან წყალზე არსად სჩანს. მისი განმარტება პოლიტიკური-ეკონომიის სწავლასა კატეგორიის მიუღებელია, რადგანაც ის სწორად ვერ აწვდის ცნობებს ამ მეცნიერებიდან. მაგალითისათვის მოვიყვანო მისი კაპიტალის და ღირებულების განმარტება. კაპიტალი მისი განმარტებით არის ყოველი დარგოვით სიკეთე, დოვლითი, ღირებულება კი აღმართის მოთხოვნილების დაკმაყოფილება. ეს მარქსისტული შემდგომი განმარტება. როგორც ცალკე საგანი პოლიტიკური ეკონომიისა და საბჭოთა კონსტიტუციის სრულად მოხსნილია ამ სასწავლებელში ლექტორის უყოლობის გამო. მოწვევების მოთხოვნილებაზე გამეფ უბა-სუხებს, რომ მოვლის განათლების კომისიარატიდან მასწავლებლის დანიშნებას, გარის ნახევარი წელი და მასწავლებელი არსად სჩანს. საჭიროა ამ მნიშვნელოვან გარემოებასაც მიექცეს ყურადღება ვისგანაც ჯერ არს და ეს ნაკლები გამოსწორება.

გიორგი ციხრაძე.

სასოფლო სამეურნეო ტენიკებში

ახალი წავლა.

თავისუფლების დიადმა ძალამ ჩვენი გავიყვანა გზა ეკლიანი, დიდი ნაბიჯი წინ წავსდგით ერთად, ჩანგი გვიმღერას ნახი ხმანი.

ჩვენი ერთობით, თავისუფლებით, ძველი წესების დავწყით ტაძარი, მის ნანგრევებზე ავაფრიალოთ ახალი ცხოვრების დროშა მედგარი.

ძველი დაინგრა! მომავლისაკენ ახალი გზებით გვიხდება გავლა! გვესმის ახალი ცხოვრების პანგი: შრომა და სწავლა! შრომა და სწავლა!!

ს. გიორგაძე.

15 შრომის სკოლა.

სალაში „მოწვევის ხმა“

ვიღებ კალამს გაზეთს „მოწვევის ხმა“ მინდა მიუღწია ჩემი წრეების გარდაცობა, აი სად შეიძლება იპოვო სული სიმშვიდე და მედგარი დაცვა მოწვევის ინტერესებისა. სად შეიძლება გამოთქვა შენი შეხედულება ამა თუ იმ საკითხზე, აი, სწორედ, ეს გარემოებას. ერთხელ და უკანასკნელად შემიძლია ვთქვა: „დაიქცა ძველი მონობა და მის ნანგრევებზე აღმოცენდა ახალი სიცოცხლე და ახალი ახალგაზრდობა, რომელიც ხელი-ხელ ჩაკიდებული იბრძოდეს რევოლუციურ-მონაპოვარის განსტყევისათვის, ძვირფას მასწავლებლის ლენინის მოძღვრების დასაცავად. მიიღეთ ჩემგან ამხანაგებო გულწრფელი სალომე. უღრესი მადლობა სოციალურ აღზრდის მთავარ მარგვლობას, რომელმაც თავს იდგა ასეთი მძიმე ტვირთის ზიდვა, როგორიც არის გაზეთის გამოცემა და მათი ხელმძღვანელობა.

ქენია ჟღერა.

15 შრომის სკოლა.

მე-3-მე საჯარო-საჩვენებელ შრომის სკოლის დაბადებული წარს მუშაობის შესახებ.

დრამატულმა წრემ დაარსებისთანავე მიზნად დაისახა, რომელიც ისეთი პიესები, რომელიც ნათელყოფდა ჩვენთვის, დაწერილებით შეგავსებდა საკრთველს მოზოროვალ კუთხეებს, როგორიც არის მაგალითად სენეტი, ხეცსურთი და სხვა. ავიღეთ პირველი სენეტი და-სამუშაოდ, აი, გაიგნო მუშაობა როგორც დრამატული წრე, ისე მთელი სასწავლებელი. ხატავდნენ დიგარებს ხალხის რიცხვზე როგორც მამაკაცების, ისე დედაკაცების შესახებ, საქონელზე და მისავლის ე. ი. კირანხლის რაოდენობაზე. მასწავლებლები იღებდნენ ამ მუშაობაში მზრუნველ მონაწილეობას, ჰკრავდნენ ცნობებს სენეტის ცხოვრების შესახებ. დაწერილებით ცნობები სენეტის დასაშვად უფრო სწავლა აგრეთვე ხეცსურთი. ავიღეთ ვეა-ფშაველას სტუმარ-მასპინძელი და გადავკეთებინეთ პიესა მე-VII ჯგუფის მოწვევის გიორგი მირზაშვილს. მას საუკეთესოდ გადააქცია ეს პიესა პიესად, სადაც წმინდა ოჯახური ცხოვრება იყო დახატული ხეცსურთისა და დავდეთ სენეტზე. რასაკვირვებია ამაზედაც ბევრი ვიხუშავთ, დავხატეთ აუარებელი დიგარები და გავაცანით ესეც დაწერილებით ჩვენს მოწვევებს და პიესაზე დამსწერ საზოგადოებას. შარშან ამს მეტრარაფერი გაგვიკეთებია დრამატულ წრეში, რადგან ტენიკური მხარეები ხელს არ გვიწყობდა, არ გვეძინა დიგარები და სხვა ასეთი საჭიროება სცენისა. წრეებს კი გვეძინა მხოლოდ ერთი საღამო ოქტომბრის რევოლუციის რეკლამა. დიგარებიც შევიძინეთ ცალკე თუ ბევრად და ესა ჩვენი დრამატული წრე მიზნით ისახავს გაიგნოს, რაც შეიძლება დაწერილებით ჩვენი სოფლის ცხოვრება და დასდგას შესაფერის პიესა, სადაც ნათლად იქნება გაშუქებული ცხოვრება ჩვენი გლეხებისა და მათი ნათელი წარმოდგენა გვექნება.

საშა შუბაშვილი.

მე-3 საცდ. სახე. სკოლა.

25 ოქტომბრის 7 წლის თავი.

1-ლ სალამოს ტენიკებში.

„სკოლის გვიან, ვიდრე არაოდეს“.

დალამა 11 ნოემბერი. ჩვენი ტენიკები ჩვეულებრივ ახმარდა. დღეს სულ სხვა რამ ახარებს ახალგაზრდობას. ოქტომბრის შვიდი წლის თავის აღსანიშნავი იზარტება საღამო-წარმოდგენა. მოვიდნენ სხვა ტენიკებებიდან და მუშაობებიდან მოწვევები. ჩქარა დარბაზი გაივსო ხალხით. დიდ დარბაზს ამშვენებს პორტრეტი და პატარა სცენა, საათის ისარი 8-ს გვიჩვენებს. — შემოდის სასწავლებლის გამგე გ. გველაშვილი. მას მოწვევები ტაშის გრიალით ეგებებიან. ყველანი იკვებენ ადგილებს!...

როიალის კლავიშები ათამაშდა! ფარდა იხდება. სცენაზე მოსწავლე თოფურია, იგი საზოგადოებას ლამაზად ესაუბრება მნიშვნელოვანი დღის შესახებ. შემდეგ სიტყვას ამბობს სასწავლებლის გამგე. თავის მოკლე სიტყვაში მან აღნიშნა, რომ მოწვევებს უნდა ახსოვდეს სამი რამ: სასწავლებელში შესვლა, იქ ცოდნის შეგნა და შემდგომ ცოდნის ხალხში, სოფელში—გადატანა. აი ფიქრები, რომელიც ყოველ მოწვევს გულში თბილად უნდა ჰქონდეს შენახული. ასეთ სწორ აბედულ გზისკენ მოუწოდებს მომავალ თაობას მასწავლებელი. მისი სიტყვები იფარება „ინტერნაციონალიზმ“ და ტაშის გრიალით. გაიმართა წარმოდგენა, პირველთა თანამშრომელი მოქმედებიანი პიესა „რევოლუციონერი“, მეორე—„სოფელი“, მესამე—„კომუნა“ ერთ მოქმედებათა—„პარტი-ა პარტი“. წარმოდგენაში მონაწილეობას ღებულობდნენ სასწავლებლის ძალები. საუკეთესო შესასრულეს თავიანთი როლები მაღალხედავად და ლომიანად. აგრეთვე სასცენო მომზადება ეტყობა კომის—ამხ. ჩალაურს, რომლის ყოველი მიმოხერხა და ენის სიმბავლე, დამსწერ საზოგადოებაში ჰხადებდა სიცილს და მხიარულებას. გაიმართა დი-ვერტისმენტი. ლექსებს ამბობდნენ: ლაზარე ჯუღელი, კვაჭაძე და სხვა მოწვე-რაია. დასასრულ ქართულმა ცეკვამ მიიპყრო ხალხის ყურადღება.

წარმოდგენას ხელმძღვანელობდა ადგილობრივი კომუნიკაციის წევრნი: პატარაია, თოფურია და სხვა.

1-ლ საათზე ზეიმი დამთავრდა და გამაყოფილი საზოგადოება დიშალა.

დავ. სამაძი.

ტფ. 1-ლ სალამოს ტენიკებში მოწვე.

სალიტერატურული წრე.

მე-14 შრ. სკოლის VIII ჯგ. თვითმართვლობის დადგენილებით ამავე ჯგუფში დაარსდა სალიტერატურული წრე. სალიტერატურული წრეში შედის თითქმის ჯგუფის მოწვევების ნახევარი. განზრახულია მთელი ჯგუფი ჩავაბათ წრის მუშაობაში. სალიტერატურული წრის მიზნად აქვს დასახული მოწვევებში განათარბის სამშობლო ლიტერატურის ცოდნა, სამშობლო ენის შესწავლა. წრე გაარჩევს სხვა და სხვა მწერლების ნაწარმოებს, მოაწუბოს მოხსენებებს, გასამართლებას, გამართავს სალიტერატურული ღონისძიება და გამოუშვებს ჟურნალს. წრე უკვე შეუდგა ეგნატ ნინოშვილის ნაწარმოებების გარჩევას და მოკლე ხანში გამართავს ამავე ატორის სალიტერატურული დღისა. ვუსურვებთ დაწყებულ საქმეს წარმატებას.

სოსო ჯიბლაძე.

მე-14 შრ. სკ.

დრამატული წრე.

მე-14 შრ. სკოლაში დაარსდა დრამატული წრე. წრის გამგეობაში შედის ხუთი აზნაფი: თამაზ. მ. გველსიანი, მდივანი დორა ბაგაშვილი. დრამატული წრის მიზანი არის წარმოდგენების მოწვევა სასწავლებელში.

თეატრი ცხოვრების სარკეა, რომელიც გვიჩვენებს მის მრავალფეროვნებას, როგორც დადებითს, ისე უარყოფით მხარეს. პიესები უმოთხრესად უნდა დაიდგას მოწვევის ერთ-ცხოვრებიდან. თანამედროვეობის ყოფი.

დრამ. წრეში მუშაობის მსურველები ბევრი არის, წრის გამგეობამ „დააწესა წრეში მომუშავეთათვის ერთგვარი გამოცდა მათი სასცენო უნარის გამო-სარკვევად.

ამ ჟამად დრამატული წრის ზრუნვის საგანია სცენის მოწყობა, სცენა სკოლაში გვაქვს, მაგრამ ის დღეს დაშლილია. იმედია სკოლის მესვეურნი შეგვიწყობენ ხელს ამ კულტურულ საქმეში.

სოსო ჯიბლაძე.

მე-14 შრ. სკოლა.

ქრონიკა.

— მე III-მე საცდელ საწ. შრომის სკოლაში არსებობს მოწვევით სამეურნეო განყოფილება, რომელსაც განაგებს მოწვევითა თვითმართვლობა. ყოველ ჯგუფში დარსებულია მედლის გაზეთი, ჯგუფური სამკითხველობი და საერთო სასკოლო სამკითხველო. სასკოლო საღამოს განაგებს მოწვევა. არსებობს დრამატული წრე, რომელსაც უკანასკნელ ხანებში გამოფხიზლება ეტყობა. არის აგრეთვე სხვადასხვა წრეები.

წერილი რედაქციის მიმართ.

„მოწვევის ხმის“ მე-3-ე ნომერში მე მოვთავსე წერილი ინდოეთის გველის შესახებ. ჩემი მიზანი იყო ამ წერილით გავეცნო სინამდვილეს. მე გველის ნახვის თანავე ექვემდებარება, რომ ავსტრალიის სიტყვები სიმართლე არ იყო, მაგრამ გამტყუნება ვერ-გავებდვით, რადგან საბუთები არ მქონდა. ექვს მიწარწებდა ის გარემოება, მე დარწმუნებული ვიყავი იმაში, რომ ჩემს წერილს გამოუმხურებოდა ვინმე და სინამდვილე აღმოჩნდებოდა, იმედი არ გამტყუნდა.

არა მარტო მე, თვით მოწვევებმა, რომელთაც ნახეს გველი და ავსტრალიელ დარწმუნებულ სიმართლეს. დიდი მადლობა ამხ. სულხანს ფაქტების აღმოჩენისათვის.

ოსებ გველხიანი.

მე-14 შრ. სკ.

გაზეთ. „მოწვევის ხმის“ რედაქციას.

მოწვევებისათვის სასურველი იქნებოდა, რომ გაზეთ „მოწვევის ხმის“ გაი-ღული ნომერების რიცხვი გამოცხადებულიყო გაზეთში, რადგანაც სუყველს უნდა გაიგოს, თუ როგორ გადის ეს გაზეთი, როგორ ვრცელდება. ამიტომ გათვით მოათავსონ ხოლმე გაზეთში მოკლე ანგარიში, თუ რამდენი ცალი იყიდება, თუ რჩება გაზეთი რედაქციაში, პრინციპებში იგზავნება თუ არა.

მერაბ ორახელაშვილი.

მე-14 შრომის სკოლას.

რედაქციის პასუხი. გაზ. „მოწვევის ხმა“ როგორც აღნიშნულია გაზეთში, მთელი გამოცემა ვრცელდება, პრინციპებში იგზავნება განათლების განყოფილების საშუალებით 360 ც. და 200 მდე კერძოთ, დანარჩენი ვრცელდება ტელისის მოწვევით შრომის რედაქცია ფიქრობს ახლო მომავალში გაზეთის ტირაჟი გააღვიდოს.

ქალაქი სამბრელი.

(მე-III-მე ილირის უბანი).

ქ. სამბრელიაში, მე-3-მე ილირის უბანი დიდი უბანია. ამ უბანში არსებობს ჯუღაშვილის სახელობის მუშათა კლუბი. კლუბში არსებობს უფროსი ჯგუფების მოწვევით დრამატული წრე, რომლის ხელმძღვანელს იწვევს უფროსი მსახიობი ვლ. გვიშაინი.

ამასწინეთ კლუბში წარმოდგენილი იქნა პიესა 4 მოქ. „ამ დროის გმირები“. პიესა მოწვევებამ კარგად შეასრულა. განსაკუთრებით საუკეთესო ასრულებდა მალაქიას როლს მსახიობი გვიშაინი. ვუსურვებ მოწვევით დრამატურს და მსახიობ ვლ. გვიშაინს ენერგიულ მუშაობას და წარმატებას.

ლ. კანდელაკი.

რედაქტორი: მოწვევით სარედაქციო კოლეგია. გამომცემელი სოც. აღზრდის მთავარ-მართვლობა.

*) დამხმარე, დამატებები.